

Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség honlapja

A kisebbségkutatás húsz éve – A Magyarságkutató Tudományos Társaság jubileuma

A Magyarságkutató Tudományos Társaság húsz éve alakult meg. A jubileumi tanácskozásra A kisebbségkutatás 20 évének állomásai címmel ma, szombaton kerül sor a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon. Az évforduló kapcsán dr. Gábrity Molnár Irént, az MTT elnökét először is arról kérdeztük, hogy dr. Rehák László vezetésével értelmiségiek egy csoportja milyen szándékkal hozta létre ezt a szervezetet 1991-ben, ami politikai szempontból az egyik legnehezebb esztendő volt.

– A kilencvenes évek elején nyilvánvalóvá vált: a vajdasági magyarság nemzetiségi csoportként regionális, etnikai, nyelvi, kulturális és más identifikálódása szempontjából szükség van egy olyan kutatási háttérre, amelyben felismeri önmagát. Az értelmiségiek egy csoportja a kilencvenes évek elején kereste annak a lehetőségét, hogy az akkor uralkodó kaotikus politikai helyzetben a vajdasági magyarságot elhelyezze, nem is annyira politikailag, mint inkább közösségi szempontból. Az MTT a húsz év alatt nem volt egyetlen párt kiszolgálója sem, ha viszont valamelyik érdekszervezet, alapítvány vagy önkormányzat felkereste, akkor a kutatásokat objektívan elvégezte. E két évtized alatt folyamatosan kutattunk annak érdekében, hogy megtaláljuk a vajdasági magyar közösség jellemvonásait, kövessük a változásokat, lássuk az esélyteremtődés lehetőségét, hogy ne csak kisebbségként elemezzük ezt az itteni magyarságot, hanem versenyképes közösségként Szerbia területén, Európa ezen részén – hallottuk Gábrity Molnár Iréntől. Mint hozzátette, a kilencvenes évek elején, a miloševići korszak kezdetén a legésszerűbb az volt, hogy civil szervezetként működjenek. Problémamentesen sikerült is bejegyeztetnünk a Magyarságkutató Tudományos Társaságot 1991-ben.

Az MTT eddig 25 kiadványt jelentett meg.

– Ebből 14 az MTT könyvtár sorozatban látott napvilágot, amelynek legújabb kötetét, a Magyarságkutatás Vajdaságban című kiadványt most mutatnak be a konferencián. E 14 kötetben a társaság köré csoportosuló kutatók legújabb kutatási eredményei kaptak helyet – hallottuk az MTT elnökétől. A húsz év alatt 27 konferenciát tartottak, ennek több mint a feléhez könyvbemutató is társult.

– Nagyon fontos, hogy kutatási eredményeink eljussanak az intézményeinkhez, a politikusainkhoz és az anyaországba. Mindig felkínáljuk az eredményeinket, mert azok nem az íróasztalfióknak készültek, az a jó, ha a közvélemény mérlegeli őket, véleményt mond róluk – hallottuk Gábrity Molnár Iréntől. Mint hozzátette:

– Ez alatt a húsz év alatt három generáció váltotta egymást. Azok közül, akik kezdetben a MTT berkeiben publikáltak, 23-an sajnos már elhunytak, az idősebb kutatók közül nagyon kevesen maradtak meg. A középnemzedék igen hiányos, sokan ma már másutt, leginkább az anyaországban dolgoznak, ám szerencsére itt van a harmadik, legifjabb generáció. Az utóbbi 5-6 évben fellendült a vajdasági magyar fiatalok körében a doktoranduszi továbbtanulási hajlandóság, és ezt nem csupán az ösztöndíjtanács ülésein látjuk, ahol három-négyszeres a túljelentkezés. Ez érzékelhető a humán tudományok esetében is, mert szép számban jelentkezik olyan fiatal közgazdászok, szociológusok, jogászok stb., akik korábban nagyon hiányoztak számunkra. E kötetünkben ezeknek a doktoranduszoknak a kutatásai is helyet kaptak. Az ő kutatásaik modern, empirikus számítógépes statisztikai feldolgozáson alapulnak, ezeket ők már tanulták, nekünk pedig utólag kellett ezt bepótolni. Igyekszünk segíteni a fiataloknak, s ha kutatásaik egyeznek a Magyarságkutató Tudományos Társaság programjával, továbbra is várjuk a doktoranduszok hozzájárulását a kutatásainkhoz – hallottuk beszélgetőtársunktól.

Ami a kapcsolatokat illeti: az MTT-nek a Magyar Tudományos Akadémiával van a legszorosabb kapcsolata, hiszen annak külhoni kutatóműhelye immár tíz éve. Jó a kapcsolatuk az akadémia egyes intézményeivel, s a pécsi, szegedi és debreceni egyetemek intézményeivel, tanszékeivel. Ezek eredményeket, közös kutatási elemeket várnak a társaságtól például a határon átvívelő kapcsolatrendszer vagy a migrációkutatás terén. Ezeket beiktatják a specializációikba vagy mesterkurzusaikba. Olyan tantárgyak alakulnak ki, mint a régióismeret, melyhez jól jön az MTT tapasztalata.

– A projektumaink, amelyeket vagy a honlapunkon, vagy valamely intézmény archívumában helyeztünk el, adatforrásként szolgálnak mások számára, mind többet idézik őket, és belőlük kiindulva végzik a további kutatásokat. Az anyaországi támogatások a kormánypolitikának vagy sokkal inkább pénzügyi erőnlétének voltak a függvényei. Ezt mi, külhoniak megértjük, s igyekszünk sugallni, hogy melyek azok a kutatások, amelyeket el kellene végezni, ha nincs más kiút, akkor hálózatba kapcsolódva. Ha elindul egy kezdeményezés Erdélyből, Felvidékről vagy Vajdaságból, ha egy kutatási témakörre ráhangolódik 3-4 műhely, akkor arra könnyebb pénzt találni. Ezen a ponton az európai finanszírozás is belép, hiszen az már nemzetközi kutatásnak számít. Elindult a vajdasági tudományos kutatóműhelyek hálózatba építése is, de megrekedt. Jó lenne ezt folytatni, a több mint 200 tudományos titlussal rendelkező magyar ajkú, magyarul tudó tanár, kutató érdekében, hogy megtalálhassák azokat a műhelyeket, csoportokat, ahol kutathatnak és magyarul közölhetik eredményeiket. A magyar szaknyelv építése szempontjából is fontos ez, és főképp azért, hogy a magyar fiatalok bele tudjanak kapaszkodni ezekbe a lehetőségekbe, mert így tudnak érvényesülni, s csak így vagyunk képesek a tudományos utánpótlásról gondoskodni – hallottuk Gábrity Molnár Iréntől. Kérdésünkre, hogy mire a legbüszkébb, azt válaszolta, nagy dolog húsz évig fennmaradnia egy kisebbségi civil szervezetnek, publikálni, konferenciákat szervezni és biztosítani a fiatal kutatók körében az utánpótlást.

Forrás: www.umdsz.uz.ua /Magyar Szó